

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๗๔
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวรวิทย์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์
๒. นายเชษฐา โทณะวนิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสาวจิตติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๗๓ วันพุธ ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ที่ประชุมพิจารณาบทบัญญัติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ทั้งฉบับ ก่อนที่จะส่งให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และเผยแพร่ต่อประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็น ซึ่งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของที่ประชุมและปรับเลขมาตราใหม่ โดยเริ่มพิจารณาไปที่ละหมวดตั้งแต่หมวด ๑ บททั่วไป เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๑๗

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๑๗ ดังนี้ “ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา” เนื่องจากการรวมกรณีที่วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา ในขณะที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎรไว้ในร่างมาตรา ๑๒๑ อาจจะทำให้หมวดพระมหากษัตริย์ซึ่งไม่มีการระบุเรื่องดังกล่าวไว้นั้นไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง และเมื่อแก้ไขร่างมาตรา ๑๗ แล้ว จะต้องเพิ่มความว่า “ให้นำความในมาตรา ๑๗ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” ในร่างมาตรา ๑๙ ร่างมาตรา ๒๐ ร่างมาตรา ๒๑ และร่างมาตรา ๑๗๒ (ร่างมาตรา ๑๘๑ เดิม) ด้วย รวมทั้งจะต้องปรับปรุงถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๒๑ (มาตรา ๑๒๕ เดิม) ให้สอดคล้องกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๖ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดคนหนึ่งซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา”

มาตรา ๑๘

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ

ให้นำความในมาตรา ๑๗ วรยศสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๐

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎมณเฑียรบาลแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลเดิมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัย เมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ให้นำความในมาตรา ๑๗ วรยศสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๑

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระราชทายาทไว้ตามกฎหมายเถียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้วให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบ และให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระราชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๐ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในการนี้ จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ให้นำความในมาตรา ๑๗ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๗๒ (มาตรา ๑๘๑ เดิม)

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ให้นำความในมาตรา ๑๗ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๒๑ (มาตรา ๑๒๕ เดิม)

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๑ ในระหว่างที่ หากยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด จะมีการประชุมวุฒิสภาได้ เว้นแต่

(๑) มีกรณีที่รัฐสภาต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา

๑๗๒

(๒) มีกรณีที่วุฒิสภามีมติต้องประชุมเพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีตาม (๑) ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา แต่การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๒ ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

อนึ่ง มีการแสดงความคิดเห็นว่า ควรนำเรื่องสิทธิชุมชนที่ได้บัญญัติไว้ในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาบัญญัติไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ถ้าสิ่งใดที่สำคัญและเป็นความจำเป็นของประชาชนจะกำหนดไว้เป็นหน้าที่ของรัฐ เช่น เรื่องสิทธิชุมชน เพื่อบังคับให้รัฐต้องดำเนินการ

มาตรา ๗๑ (มาตรา ๗๔ เดิม)

ประเด็นการพิจารณา

มีการสอบถามว่า ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ จะใช้คำว่า “รัฐพึง” แต่มาตรา ๗๑ (มาตรา ๗๔ เดิม) วรรคสอง ใช้คำว่า “รัฐต้อง” ควรปรับปรุงถ้อยคำหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ จะใช้คำว่า “รัฐพึง” ยกเว้นกรณีของรัฐต้องกระทำโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จึงใช้คำว่า “รัฐต้อง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๖ (มาตรา ๑๐๒ เดิม)

ประเด็นการพิจารณา

มีการสอบถามว่า ความว่า “ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ในมาตรา ๙๖ (๑๓) หมายความว่า หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงทันที ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะสิ้นสุดลง

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- ความในมาตรา ๗๗ กำหนดว่าในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดมีเหตุสิ้นสุดลงเพราะฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๖ (๑๓) คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย

- การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๖ (๑๓) ควรกำหนดให้สามารถร้องผ่านคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในรัฐธรรมนูญนี้กำหนดช่องทางการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๖ (๑๓) ไว้แล้วถึงสามช่องทาง คือ ๑. สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ๒. คณะกรรมการการเลือกตั้ง และ ๓. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงไม่ควรกำหนดเพิ่มช่องทางการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาผ่านคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ อีก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๒

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า เหตุใดความในมาตรา ๙๒ (๔) (ค) จึงกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งว่าต้องเคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา และการกำหนดให้ต้องเคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษาจะเป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ไปศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๙๒ (๔) (ค) บัญญัติขึ้นในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มา โดยคำนึงถึงการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และความในมาตรา ๙๒ (๔) (ค) ก็ไม่ได้กำหนดขึ้นเพื่อตัดสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งยังสามารถสมัครได้อีกหลายช่องทางตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๒ (๔)

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๕

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรานี้ควรมีการเพิ่มเติมคำว่า “ศาลทหาร” เพราะการแต่งตั้งและการถอดถอนจากตำแหน่งตุลาการศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุดเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

ประธานกรรมการสอบถามว่า การแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลทหารนอกจากศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด ผู้ใดจะทำหน้าที่ในการแต่งตั้งและถอดถอนจากตำแหน่ง

พลเอก อภิรัชต์ พร เจริญพานิช กรรมการ ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ กำหนดว่าการแต่งตั้งและถอดถอนตุลาการศาลทหารอื่น ๆ นอกจากศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุดพระมหากษัตริย์อาจทรงมอบพระราชอำนาจแก่ผู้บังคับบัญชาทหารและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในมาตรานี้อาจกำหนดว่า “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง” เท่านั้น โดยไม่ต้องระบุว่าศาลใดบ้าง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้ เป็นดังนี้ “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลยุติธรรมและศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตายหรือเกษียณอายุหรือตามวาระ ให้นำความกราบบังคมทูลทรงทราบ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๘๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลยุติธรรมและศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตายหรือเกษียณอายุหรือตามวาระ ให้นำความกราบบังคมทูลทรงทราบ”

มาตรา ๑๙๐

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เพื่อให้ให้เกิดความชัดเจนว่าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองเป็นดังนี้ “ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ”

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้กำหนดว่าศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาไว้เหมือนเช่นที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ เนื่องจากที่ประชุมเห็นว่าเป็นเรื่องที่เข้าใจกันอยู่แล้วโดยทั่วไป รวมทั้งมีการกำหนดไว้แล้วในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม แต่การไม่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ว่าศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา อาจทำให้เกิดการตรากฎหมายที่กำหนดให้การดำเนินคดีความบางประเภทไม่ต้องผ่านศาลยุติธรรมทั้งสามชั้นก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คดีความบางประเภทอาจจะกำหนดให้ไปเริ่มการพิจารณาที่ศาลฎีกาก็ได้ แต่ในส่วนของประเภทคดีความที่จะไปสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น

- มีกรรมการเสนอให้ปรับปรุงความในวรรคห้าให้เหมาะสม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคห้า เป็นดังนี้ “การวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน ซึ่งและได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาที่ไม่เคยพิพากษาคดีนั้นมาตลอด จำนวนเก้าคน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๐ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนเก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา ทั้งนี้ เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย หรือในกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

การวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน ซึ่งและได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาที่ไม่เคยพิพากษาคดีนั้นมาตลอด จำนวนเก้าคน

หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

มาตรา ๑๙๖

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีอายุครบเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์เหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีอายุครบเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์เหมาะสมแล้ว รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองสามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งได้ภายหลังจากเกษียณอายุราชการเมื่ออายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๘

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า จำนวนกรรมการสรรหาตามความในมาตรานี้เหมาะสมแล้วหรือไม่ และกรรมการสรรหาตามความใน (๒) ควรแยกออกเป็นคณะอนุมาตราหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า จำนวนกรรมการสรรหาตามความในมาตรานี้มีความเหมาะสมแล้ว และกรรมการสรรหาตามความใน (๒) มีที่มาจากสภาผู้แทนราษฎรด้วยกันจึงไม่ควรแยกออกเป็นคณะอนุมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๐ (มาตรา ๒๓๒ เดิม)

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความเห็นว่า ความใน (๑) ของมาตรานี้เรื่องการจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายนั้น ควรมีการกำหนดให้เป็นฐานความผิดเพื่อรองรับการดำเนินคดีอาญาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ฐานความผิดในเรื่องการจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายนั้น จะต้องนำไปกำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๑ (มาตรา ๒๓๓ เดิม)

ประเด็นการพิจารณา

มีการเสนอเพิ่มความว่า “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ในวรรคเจ็ด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคท้าย เป็นดังนี้ “ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๓๐ (๓) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประสงค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๒ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๓๐ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ตามที่ไต่สวน ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ยกเว้นกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รับเรื่องไว้พิจารณาหรือประทับรับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษา

เว้นแต่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น
 ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำวินิจฉัยหรือ
 คำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิด หรือร่ำรวยผิดปกติตามที่ผู้ถูกกล่าวหา แล้วแต่
 กรณี ให้ผู้ต้องคำวินิจฉัยหรือพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิ
 สมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วย
 หรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา
 มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้ง
 บรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น ตกเป็นของแผ่นดิน

การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
 ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการ
 พิจารณา และให้มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ
หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
 ทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๓๐ (๓) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ
 หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประสงค์แสดงที่มาแห่ง
 ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๒๙ มกราคม
 ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ
 กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๓๕ นาฬิกา

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์